

KARMA EĞİTİME NASIL GEÇİLDİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Aralık 2013 11:04 -

Türk kadınlığının sesini ve yüzünü topluma göstermesi vatan savunması içinde gerçekleşti. Balkan ve Birinci Dünya Savaşlarında erkekler askere alınınca onlardan boşalan bazı devlet dairelerine ve işyerlerine kadınlar alındı. Zaten Tanzimat'tan beri Batı'nın etkisiyle kadınların da toplumsal hayata katılmaları gibi bir akım güçleniyordu.

İstanbul üniversitesi birkaç kez açılıp kapandıktan sonra 1900'de yeniden faaliyete geçti. Burada yalnız erkek öğrenciler öğrenim görüyorlardı. Kız öğrenciler için öğretmen okulu gibi eğitim kurumları varsa da onların üniversiteye girebilmeleri ancak 1914'te kabul gördü. İnas Darülfünunu (Kız Üniversitesi) adıyla bir üniversite açıldı. "Açıldı" dediysek, bu ayrı bir üniversite değildi. Aynı üniversitede kızların okuduğu bölümdü. Darülfünun'da erkekler öğleye kadar, kızlar da öğleden sonra okuyordu. Yani kızlarla erkekler karşılaşmıyorlar, aynı dersanelerde bulunamıyorlardı.

Şimdi bu görüş bize çok saçma gibi görünebilir ama o zamanın idaresi ve anlayışı henüz kızlarla erkeklerin birlikte okumalarına izin vermiyordu.

Ancak Üniversitenin kız öğrencileri de erkek öğrencileri de karma eğitimden yanaydılar.

Vatan savunması bir araya getiriyor

Kadınların yüzlerini açıp mitinglerde ilk kez kalabalıklara hitap etmesi gibi aynı salonlarda erkeklerle birlikte bulunmalarına da İzmir'in işgali vesile oldu. Bu olayın birebir tanığı olan bir üniversite öğrencisinin anılarından nakledeyim:

18 Mayıs 1919 günü, Üniversitenin erkek öğrencileri derslere girmeyerek İzmir'in işgalini görüşmek üzere konferans salonunda toplandılar. Bu işgale karşı neler yapılması gerektiği konusunda hararetli konuşmalar başladı.

Toplantı öğleye kadar bitmedi. Öğretmenlerin de bir kısmı içerideki toplantıdaydı. Ders yapmak için okula gelen kız öğrenciler, erkek öğrencilerin içeride toplantı halinde olduklarını öğrendiler,

KARMA EĞİTİME NASIL GEÇİLDİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Aralık 2013 11:04 -

---

bir süre onların çıkmasını beklediler, yan odalarda oturdular fakat toplantının içeriğini öğrenince dayanamayıp içeri girdiler, erkeklerin arasında boş buldukları yerlere oturdular.

Durumu üniversitenin genel müdürü Naim Bey'e haber verdiler.

— *Kızlarla erkekler salonda karmakarışık oturuyor,* diye anlatırlar.

Naim Bey, aynı zamanda Hukuk Fakültesi'nde öğrenci olan memurlardan İsmail Hakkı'yı çağırdı. Kızların da konferans salonuna gelip gelmediğini sordu. Kızların çarşafı olarak toplantıya katıldığı bilgisini aldı. İkisi arasında şöyle bir konuşma geçti:

— *Karmakarışık mı oturuyorlar?*

— *Evet efendim!*

— *Olmaz böyle rezalet! Hemen git söyle. Kızları derhal çıkarsınlar toplantıdan.*

Bu emir salona iletildi. İdarecilerin verdiği yanıt şöyleydi:

— *Yahu biz memleket derdiyle içimiz yanarak toplanmış bulunuyoruz. Naim Hoca ne kafada? Bu kadar bayağı bir düşünce olmaz. Kız talebe çıkmayacak! Genel müdüre böyle söyle...*

İsmail Hakkı Sunata, Naim Bey'e giderek aldığı cevabı aktardı.

KARMA EĞİTİME NASIL GEÇİLDİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Aralık 2013 11:04 -

Naim Bey:

— *Çağır bana inzibat memurlarını!* diye emir verdi.

İsmail Hakkı, dört fakültenin de inzibat memurlarını çağırırdı. Naim Bey onlara şu emri verdi:

— *Gidin, kız talebeleri çıkarın konferans salonundan!*

Birlikte salona döndüler. Dört inzibat memuru yüzlerce kişiye nasıl söz dinletecekti?

Gençler direndiler.

— *Çıkmayacaklar, bu bir eğlence toplantısı değil. Hepimizin içi aynı dertlerle yanarken biz kız talebeleri buradan çıkaramayız. Gidin genel müdüre böyle söyleyin!* dediler.

İnzibat memurları güya yarım saat kadar kendilerine göre nasihat verdiler. İsmail Hakkı, Naim Bey'e gelerek erkek öğrencilerin kızların çıkmasına izin vermediğini aktardı.

Naim Bey,

— *Durumu derhal Maarif Nezareti'ne bildir!* emrini verdi:

Üniversite Maarif Nezareti'ne bağlıdır. Nezarete yazı gönderilir.

KARMA EĞİTİME NASIL GEÇİLDİ?

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 04 Aralık 2013 11:04 -

Bu arada Nezaretten gelen bir yazıyla üniversite genel müdürlüğü kaldırılmıştır. Durum ona telefonla da bildirilmiş olmalı ki Naim Bey, makamından ayrılır, gider...

İsmail Hakkı, konferans salonuna döner. Öğrencilere Naim Bey'in görevden alındığını söyler. Gençler derler ki:

— *Biz Maarif Nezareti'ne alelacele bir kurul gönderip Naim Bey'in bu müdahalesini bildirerek şikâyet ettik. Nazır, kurula "Ben icabına bakarım" demiş.*

Böylece İstanbul üniversitesinde kızlarla erkeklerin birlikte okuyabilmesi için ilk adım atılmış olur. Daha sonra kızlar kendiliklerinden erkeklerle aynı derslere girerek emrivakiler yapacaklardır. İnas Darülfünunu 1921'de kaldırılarak üniversitede karma eğitime resmen geçilecektir.

Kaynak:

İ.Hakkı Sunata, *İstanbul'da İşgal Yılları*, 2. baskı, İstanbul, 2006, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, s. 31-32.